

BACKGROUND REPORT

PRAGUEPRAŽSKÝ
STUDENTSTUDENTSKÝ
SUMMIT

DISEC

Vztah mezi odzbrojováním a rozvojem

Autor: Veronika Smělá
Imprimatur: Vojtěch Bahenský, Michal Říha
Jazyková úprava: Jakub Kopřiva
Grafická úprava: Jan Hlaváček

Model OSN

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XX. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2014

Asociace pro mezinárodní otázky
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz
IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

1 Úvod

Už během studené války vyšlo najevo, jak vysoký je nepoměr výdajů na zbrojení ve srovnání s výdaji na socio-ekonomický rozvoj světa. Vojenské výdaje USA přesáhly v 80. letech 1,6 bilionu dolarů a přesto existovaly velmi chudé země.¹ Zaostalost některých oblastí však může působit jako hrozba stabilitě a bezpečnosti. Vyzbrojování samotné navíc nemusí nutně zajistit lepší bezpečnost, proto se země OSN rozhodly přesunout část svých vojenských výdajů na rozvojovou pomoc, posilování vzájemné důvěry či ochranu životního prostředí. Tak vznikla celá nová agenda určená vztahem mezi odzbrojováním a rozvojem. Protože účel Prvního výboru Valného shromáždění byl od počátku zejména zaměřen na odzbrojování, má významné postavení v určování obsahu agendy. Dnes výdaje na zbrojení opět rostou, dokonce převýšily úroveň z osmdesátých let, na 1,7 bilionu dolarů. Vztah mezi odzbrojováním a rozvojem se tedy opět dostává do popředí.

„Svět je přezbrojen a mír je podfinancován.“

Pan Ki-Moon, Generální tajemník OSN

2 Definice, vznik a vývoj pojmu D&D

2.1 Definice „D&D“

Pojmy „odzbrojení“ (*Disarmament*) a „rozvoj“ (*Development*) lze chápat různě, stejně jako vztah mezi nimi. Úřad pro otázky odzbrojení (United Nations Office for Disarmament Affairs, dále také UNODA) dělí odzbrojení na pět základních oblastí – zbraně hromadného ničení, konvenční zbraně, regionální odzbrojení, posilování důvěry a ostatní otázky (terorismus, vesmírné zbrojení, výzkum, informační společnost aj.), můžeme k tomu započítat i obecné snižování obraných rozpočtů aj. Financování rozvoje si pak můžeme představit jako využití tzv. *mírové dividendy* ušetřené na zbrojení na socio-ekonomický rozvoj, investice do vzdělání a výzkumu, post-konfliktní rekonstrukci či budování politické stability a důvěry na mezinárodní scéně.²

Přeměna zdrojů závisí ve velké míře na bezpečnosti – jejím zvyšováním pomocí investic, podpory politicky a sociálně stabilního prostředí a udržitelného rozvoje se má nahradit

¹ Dle dat databáze SIPRI. Zdroj: *SIPRI Military Expenditure Database* [Databáze]. 2014 [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://www.sipri.org/research/armaments/milex/>

² Můžeme zde zahrnout i další oblasti rozvoje, seznam není vyčerpávající.

zvyšování bezpečnosti zbrojením. Na druhou stranu je nutné podotknout, že samotné snižování objemu financí na zbrojení nutně neznamená odzbrojování, protože v moderní době dochází k soustředění výdajů do konkrétních technologií a profesionalizaci armády. Ani odzbrojování automaticky nevede k podpoře rozvoje, pokud nejsou zdroje účelně přesunuty.

2.2 Vývoj na půdě OSN

Vztah mezi odzbrojováním a rozvojem se jako samostatná oblast zájmu OSN rýsoval souběžně s mezinárodním vývojem během studené války. Hlavním faktorem byly výdaje na zbrojení dvou hlavních aktérů, tedy Sovětského svazu a Spojených států.

Po roce 1968, kdy byla uzavřena *Smlouva o nešíření jaderných zbraní*, a po částečném uvolnění vztahů v sedmdesátých letech, nastal počátkem osmdesátých let další závod ve zbrojení. Poté, co Sovětský svaz dosáhl úrovně armády srovnatelné s USA a početně překonal jejich jadernou výzbroj, začaly administrativy amerických prezidentů také zvyšovat výdaje.³ Množství financí vynakládaných na zbrojení však silně kontrastovalo s chudobou některých zemí, zejména bývalých kolonií v Africe, které měly po svém osamostatnění v šedesátých letech ekonomické problémy a stále prožívaly šok z přechodu k demokracii. Na půdě Valného shromáždění OSN se proto začala formovat iniciativa poukazující na propastný rozdíl mezi financováním rozvoje a financováním zbrojení.

V roce 1984 rozhodlo Valné shromáždění⁴ o uspořádání *Mezinárodní konference o vztahu mezi odzbrojením a rozvojem* zaměřené na posouzení tohoto vztahu, rozbor dopadů vyzbrojování nejsilnějších zemí a posouzení možností, jak využít finance získané odzbrojováním na podporu rozvoje. V době konání konference v roce 1987 dosáhly výdaje na zbrojení 5,4 % světového HDP.⁵ Účastnické státy se poprvé oficiálně zavázaly ke snižování výdajů na zbrojení a zejména k využití získaných rezerv na socio-ekonomický rozvoj. Nutno podotknout, že Spojené státy se na rozdíl od SSSR konference nezúčastnily s prohlášením, že „*odzbrojení a rozvoj jsou dvě naprosto rozdílné záležitosti*,”⁶ a závěrečným dokumentem tedy nejsou dosud vázány.

³ Vzrostly až na 6,5% HNP v roce 1986 za administrativy Ronalda Raegana.

ALESINA, Alberto a Geoffrey CARLINER. *Politics and economics in the eighties: edited by Alberto Alesina and Geoffrey Carliner*. Chicago: University of Chicago Press, 1991. ISBN 02-260-1281-6.

⁴ Rezoluce Valného shromáždění: Vztah mezi odzbrojením a rozvojem. In: *Dokumenty Prvního výboru*. 1984, A/RES/39/160. Dostupné z:

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/39/160&Lang=E&Area=RESOLUTION.

⁵ Tedy 1,1 bilionu dolarů.

DEPARTMENT FOR DISARMAMENT AFFAIRS. The relationship between disarmament and development in the current international context: Report of the Secretary-General. New York, 2004. ISBN 92-1-142253-1. Odd. III čl. 5.

⁶ DEPARTMENT FOR DISARMAMENT AFFAIRS. The relationship between disarmament and development in the current international context: Report of the Secretary-General. New York, 2004. ISBN 92-1-142253-1. Pozn. č. 3.

Se změnami po roce 1989 se snížily i vojenské rozpočty a vzrostly výdaje na rozvoj. S přelomem milénia vytvořil Generální tajemník také *Panel vysokých představitelů pro odzbrojení a rozvoj*⁷ a agenda byla podpořena přijetím Rozvojových cílů tisíciletí. Agenda odzbrojení se postupně rozšiřovala, zejména pak o terorismus, nové technologie a způsoby boje, nové strategie jaderné bezpečnosti, ale i závody ve zbrojení ve vesmíru. V současnosti můžeme sledovat hrozbu nových závodů ve zbrojení v souvislosti se situací na Ukrajině a zároveň vidíme u bohatších západních a asijských zemí důraz na obnovu zemí po konfliktech či návrat ke zvyšování investic do vývoje nových technologií.

3 Role OSN a DISEC

Organizace může jako celek prostřednictvím svých orgánů, agentur a programů dohlížet a podporovat velkou část agendy D&D. Na nejvyšší úrovni plní Valné shromáždění především funkci zprostředkovatele pro uzavírání mezinárodních dohod a koordinace akčních plánů, výběrem lze zmínit *Úmluvu o chemických zbraních*, dále *Akční program k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi*, či příspěví ke *Smlouvě o všeobecném zákazu jaderných zkoušek*⁸. K tomu se ve Valném shromáždění projednávají související strategické otázky či podpora přidružených mezinárodních konferencí.

3.1 Role orgánů OSN

Z šesti základních orgánů OSN se dílčími otázkami zabývá zejména Hospodářská a sociální rada (Economic and Social Council, ECOSOC) a Sekretariát. ECOSOC pomocí prakticky všech svých programů a fondů, regionálních úřadů, komisí a výborů přispívá ke sledování a naplňování rozvojových cílů, může vydávat politická doporučení členským zemím v oblasti hospodářské, sociální, ale i kulturní a vzdělávací, a podílet se na přípravě souvisejících konferencí. Sekretariát poskytuje zejména administrativní, vzdělávací a výzkumnou podporu Valnému shromáždění a jeho výborům při projednávání odzbrojování, a to skrze úřad UNODA. Úkolem UNODA je také realizovat programy kontroly odzbrojování a shromažďovat informace o zbrojení členských zemí OSN.

Další platformou je *Konference o odzbrojení* zaměřená především na projednávání dohod o nešíření jaderných zbraní, zákazu jaderných zkoušek či nešíření zbraní hromadného ničení,

⁷ Celým anglickým názvem High-Level Steering Group for Disarmament and Development.

⁸ OSN. *Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects*. New York, 2001. Dostupné z: <http://www.poa-iss.org/PoA/poahtml.aspx>.

která v současnosti čítá 66 členských zemí. O něco menší prostor k jednání poskytuje *Výbor pro odzbrojení*, byť zahrnuje všechny členské státy OSN.

Panel na vysoké úrovni pro odzbrojení a rozvoj, který je složený ze správce Rozvojového programu (UNDP) a zástupců tajemníků pro odzbrojení, pro ekonomické a sociální záležitosti a pro operace k udržení míru, předkládá návrhy na programy a činnosti a doposud zorganizoval řadu symposií.

3.2 Role Prvního výboru⁹

Hlavními tématy, jimiž se První výbor zabývá, jsou snižování vojenských rozpočtů i počtu zbraní, zákaz vývoje nových zbraní, sledování obchodu se zbraněmi a mnoho dalších; od roku 2005 také D&D. První výbor byl zřízen jako základní poradní a asistenční orgán Valného shromáždění v těchto otázkách a výstupy práce výboru se staly primárním zdrojem informací pro celé Shromáždění. Ke své činnosti výbor využívá administrativní a informační podporu UNODA v rámci Sekretariátu OSN.

Obsahem agendy Prvního výboru mohou být všechny otázky odzbrojení v nejširším smyslu. Na základě svých základních pravomocí mohou zástupci k projednaným záležitostem především vytvořit návrh rezoluce nebo zprávu a předložit je k projednání Valnému shromáždění. Kupříkladu v roce 2002 byl na základě zprávy Prvního výboru¹⁰ na 57. shromáždění projednán a zařazen na agendu dalších konferencí „*Vztah mezi odzbrojováním a rozvojem*“.

4 Základní oblasti a aktivity

Konkrétní aktivity zde dělíme dle vybrané definice uvedené v první kapitole na dílčí aktivity v odzbrojování a rozvoji.

4.1 Odzbrojování

Základním kamenem odzbrojování je snižování výdajů na zbrojení a přeměna zbrojního průmyslu na civilní výrobu. Oproti roku 1987 je podíl výdajů na zbrojení ke světovému HDP nižší, nicméně v posledních letech roste. Ke snížení počtu zbraní může dojít pouze v případě, že se země necítí být ohrožena, cílem je tedy podpořit kolektivní zajištění bezpečnosti u rozvojových zemí. Samotné sledování výše výdajů musí probíhat transparentně, k čemuž OSN využívá *Standardizovaný systém podávání zpráv o vojenských výdajích*, do kterého země

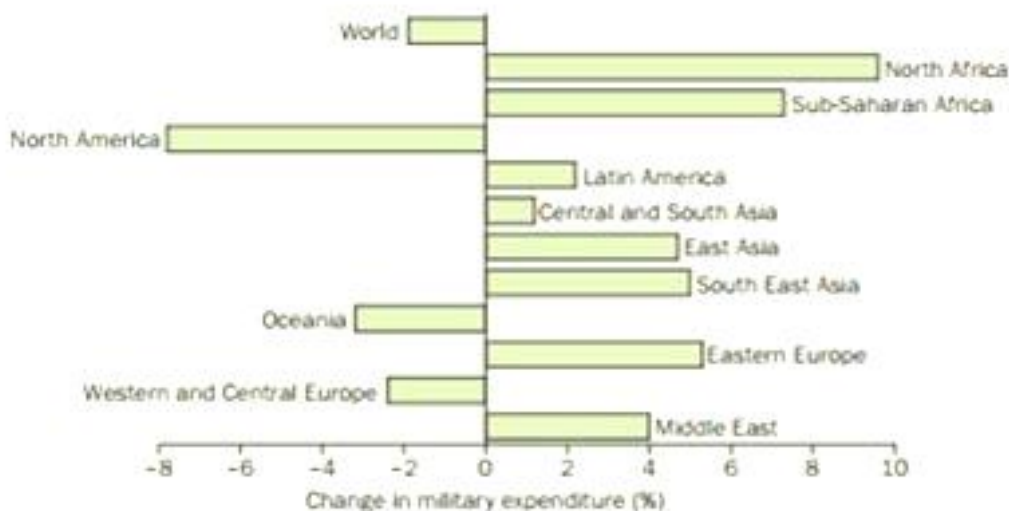
⁹ *Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost*, anglicky *Disarmament and International Security Committee*, nebo také zkratkou DISEC.

¹⁰ *Vztah mezi odzbrojením a rozvojem: Rezoluce Valného shromáždění. V: 57. schůze.* New York, 2002, A/RES/57/65.

každoročně hlásí své výdaje. Trendy v posledních letech naznačují, že země transatlantického prostoru snižují své výdaje a naopak asijské a blízkovýchodní země je výrazně navyšují.

Obrázek 1: Změny ve vládních výdajích na vojenství podle regionů, 2012-2013

Zdroj: PERLO-FREEMAN, Sam a Carina SOLMIRANO. SIPRI. *Trends in world military expenditure 2013* [SIPRI Fact Sheet]. 2014-03 [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://books.sipri.org/files/FS/SIPRIFS1404.pdf>

Pokroky v odzbrojování:

- **Zbraně hromadného ničení – jaderné, chemické a biologické zbraně:**
Jednoznačně nejzávažnější oblastí, kterou se agenda odzbrojení zabývá, jsou jaderné zbraně, jejich nešíření a zkoušky. Nyní je v platnosti na dobu neurčitou Smlouva o nešíření jaderných zbraní z roku 1968, nicméně ne všechny země disponující jadernými zbraněmi jsou signatáři smlouvy. Dlouhodobě se jedná o Smlouvě o všeobecném zákazu jaderných zkoušek, avšak řada jaderných mocností smlouvu neratifikovala.¹¹ Také nebezpečí používání biologických zbraní uznaly země už v 70. letech podpisem *Úmluvy o biologických zbraních*¹², a poprvé tak dosáhly zákazu celé jedné kategorie zbraní. Chemické zbraně jsou nebezpečné zejména tím, že je relativně snadné je

¹¹ Mezi státy, které neratifikovaly, patří hlavně USA, ale také Indie, Čína, Írán, KLDR či Izrael. Aktuální stav ratifikace je možné sledovat na stránkách CTBTO. CTBTO PREPARATORY COMMISSION. *Status of signature and ratification* [online]. 2014-04-04 [cit. 2014-07-29].

¹² Anglicky *Biological Weapons Convention* (BWC) či česky celým názvem *Úmluva o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení*. Přijata byla již za studené války v roce 1972, nyní zahrnuje 170 členských zemí a 10 signatářů. Biologické zbraně na rozdíl od chemických jsou vyvinuty z živých organismů a mohou přivést smrtelné nemoci.

vyrobit za použití běžně dostupných chemikálií. Po skončení studené války byla proto podepsána *Úmluva o chemických zbraních*¹³ zakazující výrobu, vývoj, držení a použití chemických zbraní.

- **Konvenční zbraně:** Mezinárodní společenství se kromě omezování existence zbraní hromadného ničení snaží o monitorování obchodu s konvenčními zbraněmi. K tomuto účelu vznikl *Registr konvenčních zbraní*, do kterého každoročně dobrovolně doplňuje počty zbraní až 170 zemí a na přelomu milénia se konala *Konference OSN o malých a lehkých zbraních* završená přijetím Akčního plánu. Počet zemí přispívajících do Registru konvenčních zbraní roste. Díky registru víme, že za rok 2012 bylo z přispívajících zemí vyvezeno 760 tanků, přes 7 000 střel či bezmála 180 000 dělostřeleckých systémů velké ráže.¹⁴ Dále je při demilitarizaci velkým problémem otázka náslapných min, které na území zůstávají po předchozích konfliktech. Na konci devadesátých let byla proto přijata tzv. *Ottawská úmluva*¹⁵, která zakazuje použití a držení protipěchotních min. Na základě úmluvy bylo zničeno zhruba 45 milionů skladovaných min a 155 zemí protipěchotní miny vůbec nevlastní.¹⁶
- **Regionální odzbrojení:** Snahy o odzbrojení probíhají také na regionální úrovni. Již existují bezjaderné zóny v Latinské Americe a Karibiku, jižním Tichomoří, jihovýchodní a střední Asii, Africe a jedná se o velmi významné zóně na Blízkém východě. Regionální spolupráce spočívá také v budování důvěry v oblastech s probíhajícím konfliktem – ve Středomoří, východní Evropě a na Blízkém východě.
- **Terorismus, vesmírné zbrojení a další otázky:** Na mírovém využití vnějšího vesmíru se státy dohodly již v 60. letech. Stále se však vyjednává o přesné definici zbraní ve vesmíru, protože i pozemní protiraketovou obranu lze chápat jako zbraň ve vesmíru. Další oblastí je boj s terorismem, který posunul celé pojetí světové bezpečnosti na jinou úroveň po událostech září 2001. Obrana proti němu není snadná konvenčními metodami, které země využívaly v předcházejících konfliktech. Naopak je spojená

¹³ Anglicky *Chemical Weapons Convention* (CWC) či česky celým názvem *Úmluva o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a jejich zničení*. Přijata byla v roce 1992, nyní zahrnuje 98 % světového chemického průmyslu a 190 zemí.

¹⁴ The global reported arms trade. In: *Registr of conventional arms* [online]. 2014 [cit. 2014-07-21]. Dostupné z: <http://www.un-register.org/HeavyWeapons/index.aspx?CoI=0&year=2012&Cat=&type=1>.

¹⁵ Plným názvem *Úmluva o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení*.

¹⁶ Ottawská úmluva. In: *Stálá mise ČR při Úřadovně OSN a ostatních mezinárodních organizacích v Ženevě* [online]. 2014, 2014-05-06 [cit. 2014-07-29]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mission.geneva/cz/odzbrojeni/ottawska_umluva/index.html.

s bojem proti obchodu s drogami, sledováním obchodu se zbraněmi a vývojem zcela nových vyjednávacích strategií.

4.2 Rozvoj

Mírová ekonomika podpořená odzbrojením má vést k rozšiřování obchodu, účelnému využití zdrojů i snížení zadluženosti díky stabilizaci výroby a vyšší důvěře v trhy. V současnosti neprobíhají mezi mocnostmi závažné konflikty (ve srovnání s moderní historií), proto by teoreticky měla narůstat.

Pokroky v rozvoji

- **Rozvojové cíle tisíciletí (Millennium Development Goals, MDGs):** OSN každoročně sleduje plnění celkem 8 cílů, kterých se země zavázaly dosáhnout do roku 2015. Zahrnují například boj s chudobou, větší dostupnost vzdělání, boj s nemocemi či otázku snížení dětské úmrtnosti. Přestože k naplnění cílů pravděpodobně nedojde, podařilo se snížit extrémní chudobu na polovinu, zvýšit počet dívek ve školách i zpřístupnit pitnou vodu. Očekává se přijetí nové sady cílů v roce 2015, která současné cíle aktualizuje a rozšíří.¹⁷
- **Přesun financí do vzdělání, výzkumu a vývoje:** Současné rostoucí vojenské rozpočty putují mj. do vývoje nových technologií¹⁸ a je nesporné, že řada dnešních civilně využívaných přístrojů vznikla původně vojenským výzkumem (technologie bezpečnosti letectví, GPS, kódování a šifry v kyberprostoru, protilátky k některým virům, radary, kamery a mnoho dalších), ovšem přímá investice do zdravotnického či vesmírného výzkumu může mít podobný a mnohem rychlejší účinek.¹⁹
- **Post-konfliktní rekonstrukce, demobilizace:** Zasaženými osobami mohou být vojáci, administrativní zaměstnanci v obraně i uprchlíci. V zemích zasažených konfliktem je nutné se zaměřit na dětské vojáky, rozpadlé komunity a civilisty z dané oblasti; v zemích, které nejsou ve válečném stavu zase na stovky až tisíce podpůrných zaměstnanců. Kromě hospodářství a politické stability země po konfliktu je třeba obnovit kulturní památky, životní prostředí, infrastrukturu a další.

¹⁷ *The Millennium Development Goals Report 2014*. New York, 2014. Dostupné z: <http://www.un.org/millenniumgoals/2014%20MDG%20report/MDG%202014%20English%20web.pdf>.

¹⁸ Na rozdíl od typických válečných rozpočtů, které putují na fyzické vyzbrojování a mobilizaci.

¹⁹ PETER, Tom A. Military inventions hit the civilian market. *The Christian Science Monitor* [online]. 2009, 06-19 [cit. 2014-07-29]. Dostupné z: <http://www.csmonitor.com/Innovation/Tech-Culture/2008/0619/built-for-battle-but-perfect-in-peacetime>.

- **Zajištění bezpečnosti v mezinárodním měřítku:** Země se v první řadě nesmí cítit ohrožená, aby byla ochotná svůj rozpočet na obranu snížit. U ekonomicky slabých rozvojových zemí to znamená tlak na jejich zapojení do mezinárodní kolektivní obrany, velmoci naopak musí samy klást důraz na D&D ve svých vládních programech.

5 Závěrem

V prvních letech nového tisíciletí sledujeme hrozby nových fyzických konfliktů, boj na dálku pomocí moderních technologií a kybernetické útoky v celosvětovém měřítku. Všechny tyto faktory vedou k bezprecedentnímu nárůstu světového rozpočtu na obranu. Přestože studená válka skončila, svět se opět začíná dělit, což se promítá v rozdílu mezi rostoucími výdaji na obranu asijských a blízkovýchodních zemí ve srovnání s klesajícími výdaji evropských zemí a severní Ameriky. Nejenže je potřeba nezapomínat na rozvojovou agendu, ale musí být brána v potaz i bezpečnost obyvatelstva. Proto je jedním z úkolů DISEC nalézt rovnováhu mezi úrovní bezpečnosti a financováním rozvoje.

Otázky k posouzení:

- Jaké jsou priority Tvé země v rozvojových aktivitách? Se kterými partnery spolupracuje?
- Jaké jsou výdaje na obranu Tvé země? Probíhaly v nich v minulosti zásadní změny? Lze očekávat nárůst či pokles?
- Účastní se Tvá země nyní některých vojenských operací či významných obranných výzkumných projektů?
- Kde uplatňuje Tvá země rozvojovou pomoc? Prochází či prošla také transformací z rozvojové ekonomiky na rozvinutou?

Užitečné zdroje

Soubor několika databází o vojenských výdajích, obchodu se zbraněmi a souvisejícími oblastmi - <http://first.sipri.org/>

Databáze účasti na rozvojových misích - <http://conflict.sipri.org/>

Databáze vojenských výdajů - <http://www.un.org/disarmament/convarms/Milex/>

Registr konvenčních zbraní - <http://www.un.org/disarmament/convarms/Register/>

Registr malých zbraní - <http://www.un-register.org/SmallArms/Index.aspx>

Oficiální stránka pro Rozvojové cíle tisíciletí - <http://www.un.org/millenniumgoals/>

Úřad pro otázky odzbrojování (UNODA) - <http://www.un.org/disarmament/HomePage/Issues/>

Výzva ke vztahu vojenských výdajů a rozvojové agendy OSN (AJ) z konference Rio +20 –
„Odzbrojováním k trvale udržitelnému rozvoji” -

http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10402659.2013.759757#.U9EoB-N_tuk,

<http://www.svetbezvalek.cz/cs/zprava/rio-20-odzbrojovanim-k-trvale-udrzitelnemu-rozvoji>

Zbrojení ve vesmíru - <http://www.reachingcriticalwill.org/resources/fact-sheets/critical-issues/5448-outer-space>

Seznam použitých zdrojů:

ALESINA, Alberto a Geoffrey CARLINER. *Politics and economics in the eighties: edited by Alberto Alesina and Geoffrey Carliner*. Chicago: University of Chicago Press, 1991. ISBN 02-260-1281-6

CTBTO PREPARATORY COMMISSION. *Status of signature and ratification* [online]. 2014-04-04 [cit. 2014-07-29].

DEPARTMENT FOR DISARMAMENT AFFAIRS. The relationship between disarmament and development in the current international context: Report of the Secretary-General. New York, 2004. ISBN 92-1-142253-1

Kapitoly z finanční alchymie: *Malér jménem Euro*. In: KRÁM, Jiří. Idnes.cz [online]. 2011 [cit. 2014-07-29]. Dostupné z: <http://kram.blog.idnes.cz/c/234088/Kapitoly-zfinancni-alchymie-Maler-jmenem-Euro.html>

OSN. Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects. New York, 2001. Dostupné z: <http://www.poa-iss.org/PoA/poahtml.aspx>.

Ottawská úmluva. In: Stálá mise ČR při Úřadovně OSN a ostatních mezinárodních organizacích v Ženevě [online]. 2014, 2014-05-06 [cit. 2014-07-29]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mission.geneva/cz/odzbrojeni/ottawska_umluva/index.html

PERLO-FREEMAN, Sam a Carina SOLMIRANO. SIPRI. Trends in world military expenditure 2013 [SIPRI Fact Sheet]. 2014-03 [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://books.sipri.org/files/FS/SIPRIFS1404.pdf>

PETER, Tom A. *Military inventions hit the civilian market*. The Christian Science Monitor [online]. 2009, 06-19 [cit. 2014-07-29]. Dostupné z: <http://www.csmonitor.com/Innovation/Tech-Culture/2008/0619/built-for-battle-but-perfect-in-peacetime>

The global reported arms trade. In: Registr of conventional arms [online]. 2014 [cit. 2014-07-21]. Dostupné z: <http://www.un-register.org/HeavyWeapons/index.aspx?CoI=0&year=2012&Cat=&type=1>

The Millennium Development Goals Report 2014. New York, 2014. Dostupné z: <http://www.un.org/millenniumgoals/2014%20MDG%20report/MDG%202014%20English%20web.pdf>.

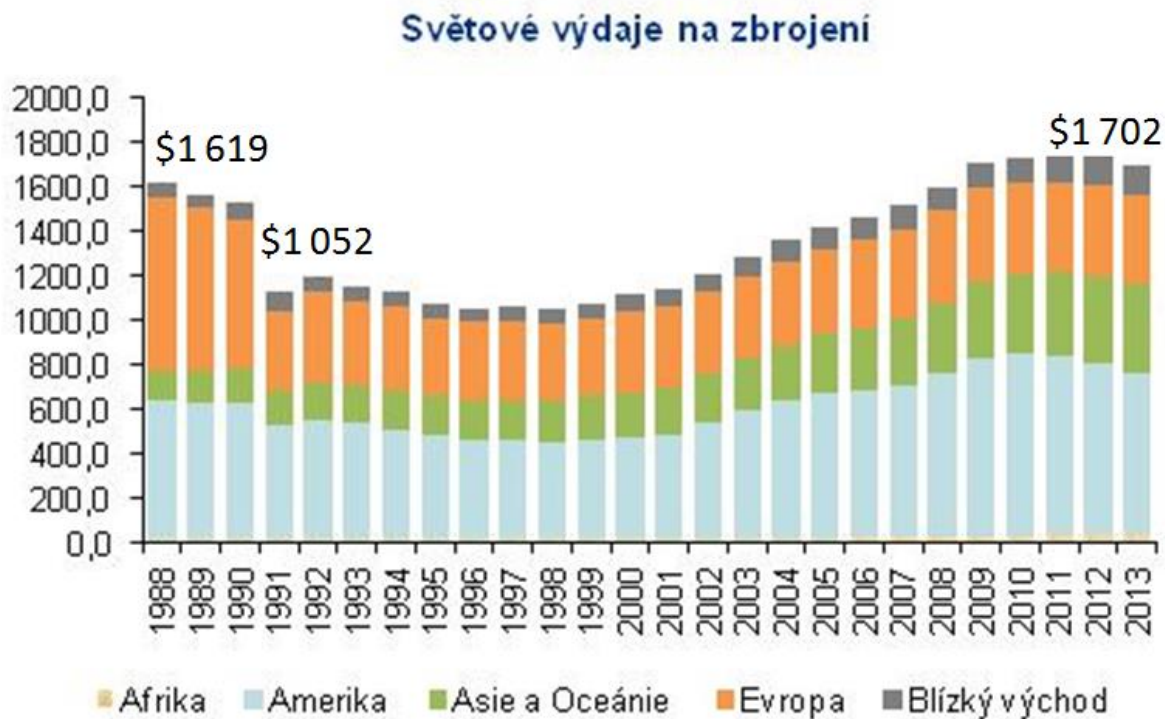

Vztah mezi odzbrojením a rozvojem: Rezoluce Valného shromáždění. V: *57. schůze*. New York, 2002, A/RES/57/65

Přílohy

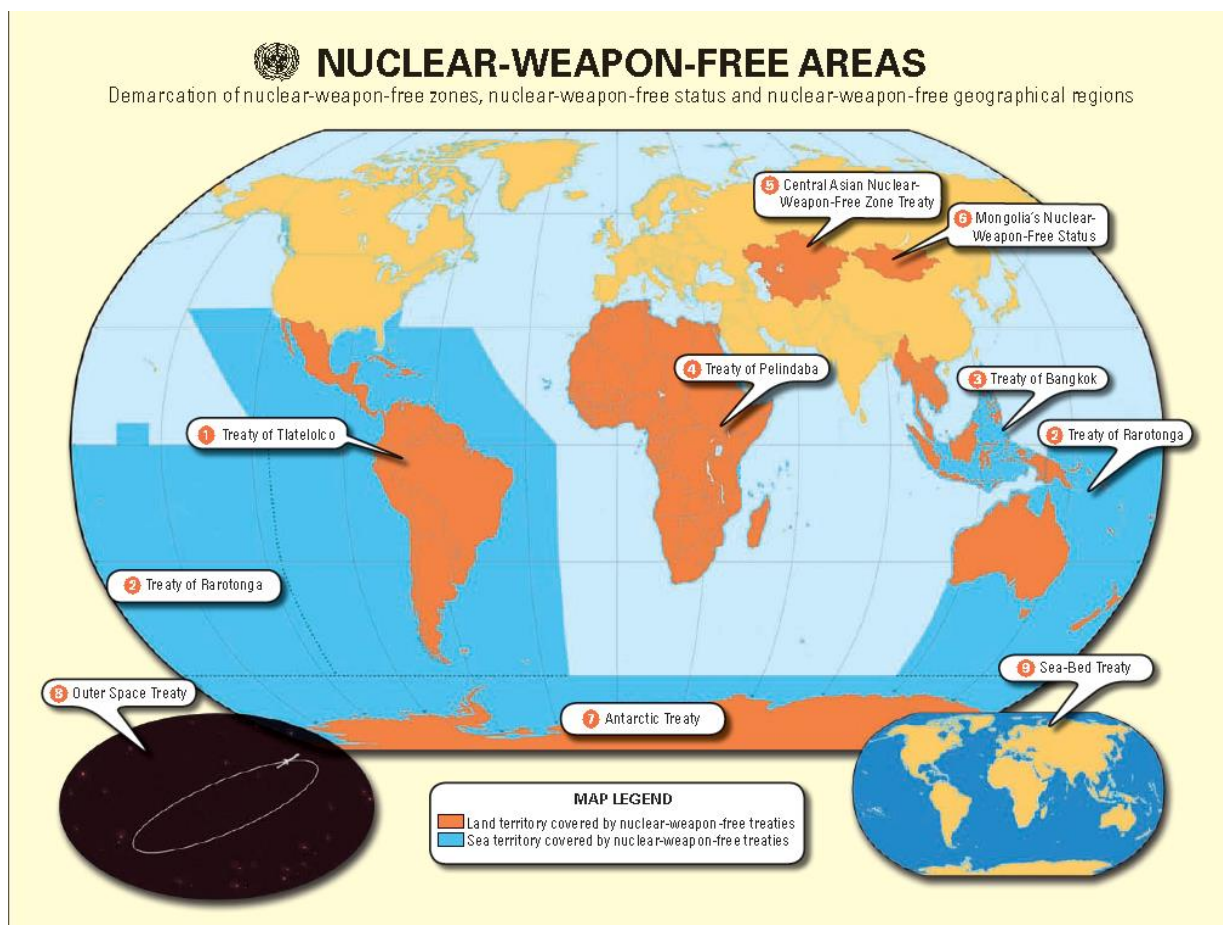
Obrázek 2: Vývoj světových výdajů na zbrojení

Zdroj: Vlastní zpracování, *SIPRI Military Expenditure Database* [Databáze]. 2014 [cit. 2014-07-20].
Dostupné z: <http://www.sipri.org/research/armaments/milex/>

Obrázek 3: Bezjaderné zóny – stav v roce 2013

Zdroj: UNODA. Nuclear Weapon Free Areas [leták]. 2010, 2 s. [cit. 2014-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/disarmament/WMD/Nuclear/pdf/NWFZ-postcard-2010.pdf>

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní
partner

Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky